

Täysistunto

Tiistai 7.11.2017 klo 14.00—17.16

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 27 ja 27 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 160/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden osastolle.

Keskustelu

15.41 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Äsken oltiin avaruudessakin jo välillä mutta nyt mennään lehmän alle ja sikalan käytävään. Mutta kyse ei ole mistään mitättömästä asiasta, sillä kyse on alkutuottajan jaksamisesta. Jos se alkutuottaja ei jaksa, meillä ei ole niitä 340 000:ta elintarvikesektorin työpaikkaa, mitä meillä tällä hetkellä on. Mahdollisuudethan tällä ruoka-alalla ovat rajattomat tai erittäin paljon suuremmat mitä nykypäivänä, jos vain uskoa ja tahtotilaa asioitten muuttamiseen on. Tanska esimerkiksi vie elintarvikkeistaan 80 prosenttia, ja Suomella on vielä sinne matkaa.

Tässä esityksessä sitä jaksamista siellä alkutuotannossa tuetaan siten, että sijaisavun tuntimaksua alennetaan 4,59 prosentilla. Se on erittäin tervetullut lakiesitys, sillä on jopa tilanteita, että viljelijä ei tällä hetkellä pysty käyttämään sijaisapua, vaikka olisi vakavastikin sairas, sillä taloudellinen tilanne on juuri nyt niin heikko. Tämä yksinään ei tietenkään viljelijän asemaa täydellisesti paranna mutta on osana siinä tekojen ketjussa, millä kriisiapua yritetään sinne maatiloille antaa. On hyvä, että se viljelijän hätä on kuultu ja tähän asiaan on tartuttu.

15.43 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulakia siten, että vuonna 2018 pidettävässä lomituksessa maatalousyrittäjiltä perittäviä sijaisapumaksuja alennetaan. Tämä hallituksen esitys on mielestäni erittäin tervetullut, koska maatilojen heikko kannattavuus on entisestään lisännyt yrittäjien henkistä kuormitusta.

Tavoitteenamme suomalaisina kansanedustajina tulee olla maaseutuelinkeinojen kannattavuudesta ja arvostuksesta huolehtiminen, että maanviljelijät ja maataloustuottajat pystyvät tekemään arvokasta työtään. Tällä esityksellä tuetaan juuri maksuvaikeuksissa olevia yrittäjiä ja maatalousyrittäjien työssäjaksamista sekä edistetään perheen ja työn yhteensovittamista. Kuten esityksessä todetaan, maatalousyrittäjien vaikeasta taloudellisesta tilanteesta johtuvat maksuvaikeudet aiheuttavat sen, että yhä useampi yrittäjä tekee sairaana

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

toita ja perhevapaita jää pitämättä. Sijaisapumaksun alentamisella pyritään tukemaan yrittäjien mahdollisuutta irrottautua työstä myös sairaana tai perhevapaiden johdosta.

Pidän esitystä erittäin hyvänä ja erittäin ajankohtaisena.

15.44 Reijo Hongisto sin: Arvoisa herra puhemies! Suomalainen maatalousyrittäjä on ollut kovan kurimuksen alla jo vuosikausia. EU on kurmoottanut elintarviketuotantomme tukipylväitä direktiiveillään ja velvoittanut maauskoon luottavat yrittäjät noudattamaan milloin mitäkin direktiiviä ja määräystä. Itsenäistä suomalaista talonpoikaa holhotaan Brysselistä ja ilmoitetaan, milloin mikin jyvää pitää peltoon kylvää. Pinnaa kiristävät myös EU:n Venäjälle asettamat pakotteet, ja pisteenä i:n päällä ovat menneen kesän säät ja syksyn järkeyttävän huonot korjuukelit.

Voi sanoa, että maauskoo koetellaan nyt monin tavoin. Yrittäjät alkavat uupua taakkanensa alle. Välillä on pakko levähtää ja antaa eläinten hoito muiden käsiin. Tarvitaan sijaisapua. Sijaisapuun on oikeus, kun yrittäjä ei pysty huolehtimaan yrityksen hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistään laissa säädetyn tilapäisen syyn vuoksi. Sijaisapu kuitenkin maksaa, ja kaiken taloudellisen kurimuksen ohella monilla ei ole enää varaa palkata sijaisapua, vaikka tarve olisi kuinka huutava. Tämän takia hallitus on kuullut maatalousyrittäjien hädän ja tarjoaa edes hetken helpotusta esittämällä tässä lakiesityksessä sijaisavun alentamista 4,59 prosentilla sekä yritystoiminnan järjestelyjä varten myönnetyn sijaisavun kiinteän tuntimaksun alentamista 12 euroon. Toteutuessaan laki toisi noin miljoonan euron lisäkustannukset, mutta uskon kuitenkin, että tuo summa kertyy takaisin moninkertaisesti sillä, että maatalousyrittäjien henkinen kuormitus vähenee ja sitä kautta yhä useampi maatalousyrittäjä jaksaa jatkaa toimintaansa ja tuottaa meille suomalaisille elintarvikkeita ja turvata huoltovarmuutta. — Kiitoksia.

15.46 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Eläimiä tilallaan pitävänä maatalousyrittäjänä toimiminen on kovaa työtä, ja siinä yrittäjän työssä jaksaminen tietysti laajalti heijastuu koko maataloustuotantoon ja sen työpaikkoihin ja omavaraisuuteemme, mutta yksilötasolla se vaikuttaa myös hänen pitämiensä eläimien hyvinvointiin. Maatalousyrittäjällä on oikeus 26 vuosilomapäivään vuodessa, ja on hyvä, että tässä hallituksen esityksessä vuoden 2018 lomituksessa sijaisapumaksuja pienennetään, niin tämä yrittäjän oikeus voi myös muuttua käytännön mahdollisuudeksi. On hyvä, jos tällä muutoksella madalletaan sitä kynnystä, että maatalousyrittäjä todella pitää nuo hänelle kuuluvat lomapäivät ja tällä tavoin jaksaa paremmin vaativassa ja vastuullisessa työssään.

Alku tässä esityksessä on hyvä ja suunta on oikea, mutta kuulisin silti mielelläni myös lisää hallituksen ajatuksista ja suunnittelemista keinoista näiden tärkeiden päämäärien eteen.

15.47 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys sijaisapumaksujen alentamisesta on yksi niistä toimenpiteistä ja lakiehdotuksista, joilla helpotetaan tällä hetkellä maanviljelijöiden raskasta taakkaa. Tämä kulunut vuosi on satonäkymien osalta ollut todella harvinaisen huono: ensinnäkin myöhäinen kevät, sen jälkeen kylmä, sateinen kesä, joka sitten on sateisena syksynä jatkunut. Nämä kaikki ovat kyllä aiheuttaneet ennennäkemättömän hankalan tilanteen nimenomaan sadonkorjuun puolella.

Sijaisapua käytetään pääsääntöisesti kotieläintiloilla, ja valtaosa sijaisavun perusteista perustuu siihen, että viljelijäperheessä jompikumpi tai molemmat ovat sairastuneet. Tämän vuoksi on tärkeää, että meillä on käytössä tällainen sijaisapujärjestelmä. Kuten aikai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

semmistä puheenvuoroista on jo kuultu, niin sijaisavusta peritään maksua, ja tällä lakiehdotuksella nyt helpotetaan yhteensä noin miljoonalla eurolla sijaisapumaksuja. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että sijaisapumaksutaulukosta tai sijaisapumaksusta tehdään 4,59 prosenttia alennusta tuntihintoihin. Tämä on erittäin tervetullut. Kuten aikaisemmissa puheenvuoroissakin on tullut esille, vaikka tämä alennus on näin pieni, niin siitä huolimatta se on tärkeä, ja tarvitaan myöskin monia muita toimenpiteitä maatalouden tilanteen helpottamiseksi.

15.49 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä on tärkeä asia, että me huolehdimme suomalaisen ruuantuotannon tekijöiden jaksamisesta. Niin kuin tässä edellä on tuotu esille, tässä on kyse sijaisavusta, jota voidaan siis saada tilanteissa, kun tilalle tarvitaan vaikkapa, niin kuin edellä kerrottiin, sairastumisen taikka jonkun muun synn takia apua. Tämä on maksullista, ja sitä maksua nyt pienennetään niin, että apua olisi helpompi ottaa.

Meillä on ollut poikkeuksellisen vaikea vuosi suomalaisessa maataloudessa, ja pidän myönteisenä sitä, että hallitus on nyt määrätietoisesti osoittanut apua suomalaisen ruuan tuottajille. Ne avut eivät kyllä välttämättä vielä ole riittäviä, ja pidin myös hyvänä sitä, että on avattu neuvotteluja Euroopan unionin kanssa erilaisista instrumenteista niin, että voitaisiin paremmin auttaa tällaisessa poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa, kun kesä on ollut kylmä. Syksyllä, kun sadonkorjuun aikaan tällaiset sateet ja tällaiset säät tulivat, niin jäi omallakin kotiseudullani paljon satoa peltoihin, poikkeuksellisen paljon, ja pitää olla keinoja myös näissä auttaa.

Halusin oikeastaan puheenvuoron loppuun vielä nostaa esille myös sellaiset eläintilat, jotka eivät ole oikeutettuja lomituspalveluihin. Meillä on tällä hetkellä paljon hevostiloja, jotka eivät täytä niitä vaatimuksia, että ne saisivat esimerkiksi ei tätä sijaisapua vaan lomituspapua. Itse toivoisin, että myös näille tiloille löydetäisiin keinoja, sillä ei yhdenkään työn pidä olla sellainen, että siitä ei vapaapäivää taikka mahdollisuutta pieneen lomaan olisi. Näilläkin tiloilla tehdään arvokasta työtä esimerkiksi liikunnan ja urheilun parissa ratsastustalleilla.

15.51 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa puhemies! Lomitusjärjestelmä on tärkeä osa viljelijöitten hyvinvointia ja jaksamista, ja nyt tämä hallituksen esitys omalta osaltaan alentaa niitä kustannuksia, jotka sijaisavun käyttämiseen liittyvät. Se on oikeansuuntainen ratkaisu ja hyvä ratkaisu. Sillä on myöskin tällaista henkistä vaikutusta: nähdään, että hallituksella on myötätuntoa viljelijöitten vaikeaa tilannetta kohtaan. On myös hyvä asia, että ministeri Saarikko, joka vastaa tästä kokonaisuudesta, on luvannut ottaa ne lausunnot vakavasti, mitä tähän lomitusjärjestelmän kehittämiseen liittyy. Siellähän on aikamoisia uudistuksia tulossa, ja luotan siihen, että parhaan mukaan niistä haetaan ratkaisuja, jotka ovat sitten myöskin käytännön viljelijöitten kannalta sellaisia, jotta järjestelmä toimii.

Haluan nostaa tässä uutena kysymyksenä esille lomittajien tilanteen, lomittajien ammattitaidon ylläpitämisen ja myöskin lomittajien jaksamisen. Maatalouslomittajan työ on entistä vaativampaa maatilojen koneellistuessa, ja se tarkoittaa sitä, että lomittajien ammattitaidon ylläpitämiseenkin pitää panostaa. Se palkkaushan ei ole kovin hyvää, kun työ ajoittuu vielä kahteen eri jaksoon, ja pitää aina muistaa se, että jotta viljelijä voi jäädä hyvillä mielin ja, voisi sanoa näin, loman edellyttämissä tunnelmissa pois siitä arkityöstä, niin siellä pitää olla sitten hoitamassa sitä työtä sillä aikaa ammattitaitoinen lomittaja, johon voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

daan luottaa, ja tässä mielessä haluan tämän ammattikunnan puolestakin puhua, että jatkosakin löytyisi ammattitaitoisia ja sellaisia kehittymishaluisia lomittajia tuolla maaseudulla, jotka haluaisivat tätä arvokasta työtä tehdä sitten silloin, kun viljelijät eivät ole itse sitä tekemässä.

15.53 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Täällä tuli esille jo huoli siitä, että lomittajia ei ole riittävästi tai heidän osaamisensa ja koulutuksensa ei vastaa sitä tarvetta. Tässä joitakin iltoja sitten katsoin Yleltä ohjelmaa, ja siinä eräs maatalon emäntä kertoi tästä huolesta, että esimerkiksi Uudellamaalla ei yksinkertaisesti ole riittävästi saatavissa henkilöitä lomittajiksi. Minun teki oikeastaan aika pahaa, kun hän sanoi siinä, että tulee joskus kateelliseksi, kun joku lähtee lomalle, kun itsekin joskus haluaisi päivän tai muutaman vapaata. Jokainen meistä ymmärtää sen, että tarvitsee omaa tilaa, ja he tekevät vuorokauden ympäri eläinten ja tilansa eteen työtä ja ovat heihin sidottuina, koska eläimet vaativat hoitoa aamulla ja illalla. Heitä ei voi hoitaa niin sanotusti varastoon niin, että hoidan maanantaina kaikki ja olen loppuviikon poissa.

Täällä puhuttiin myös siitä, muun muassa edustaja Heinonen, että hallitus on auttanut maatalousyrittäjiä ja hakenut apua EU:sta. Kyllä varmaan näinkin, mutta jotenkin toivoisin pidempiaikaisia ratkaisuja, koska se on hyvin raskasta aina vuosittain odottaa, tuleeko minkälaista tukea ja millainen se ensi vuosi on, jos ajattelen esimerkiksi tätä lomittamista ja näitä sijaisapukustannuksia, niin vuosi kerrallaan sitten, että no mitähän se ensi vuosi sitten maksaa. Näitä voisi miettiä vähän pysyvämmiksi järjestelyiksi.

Sitten haluaisin sanoa viestinä meille kaikille, minkä olen täällä jo aikaisemmin ottanut joskus puheeksi, että hyvin usein me puhumme siitä, että pitäisi ostaa suomalaisia tuotteita, mutta sitten olisi hyvä katsoa peiliin, ostaako itse mahdollisimman paljon kotimaisia tuotteita. Meillä kansanedustajilla on varaa ostaa kotimaisia tuotteita, vaikka se joskus maksaisi enemmän. Moni suomalainen on tutkimusten mukaan valmis maksamaan esimerkiksi elintarvikkeista enemmän, jos he tietävät, että se vaikuttaa siihen, että eläimiä kohdellaan paremmin. Tämä johtaa siihen seuraavaan asiaan, jonka haluan nostaa esille, eli siihen, että jos joku panostaa eläinten hyvinvointiin, niin silloin pitäisi jäädä tuottajalle sen rahan elikkä sen pitäisi näkyä hänen pussissaan. Hän silloin käyttää enemmän aikaa, vaivaa ja monesti myös rahaa siihen, että eläimet voivat hyvin.

Ostajia varten lähettäisin viestin kauppoihin ja yrittäjille ja olen muutaman kerran joillekin yrittäjille ja kauppaketjun ihmisille sanonut, että kun itse esimerkiksi teen valintoja kaupassa vaikkapa kananmunien osalta, niin en ole oikein varma, mitä eroa sillä luomulla on ja sitten sillä lattiakanalla muuta kuin tietysti se, että se lattiakana saa kävellä vapaasti. Mutta saako se kana ulkoilla koskaan? [Satu Hassin välihuuto] — Niin no, edustaja tästä edestä sanoi, että saa, mutta sitä eivät kaikki kuluttajat tiedä. Esimerkiksi minä en tiedä tarkkaan, millä lailla eri tiloilla eläimiä pidetään, ja olisin valmis maksamaan siitä enemmän, kun tietäisin sen. — Tämä olisi erittäin arvokas tieto, koska silloin se voisi maksaa enemmän, kuluttaja voi maksaa siitä enemmän, mutta jos joudut arpomaan siinä, ei välttämättä se luomu aina takaa kaikkea, minkälaista sillä eläimellä siellä on. Nämä olisivat erittäin tärkeitä tietoja. Eivät nämä ole kaikille itsestäänselviä, ja valinnan vaikeus on silloin olemassa.

Edustaja Heinonen, aivan upea asia, että otitte hevostilat esille. Me kumpikin kuulumme eduskunnan hevoskerhoon ja olemme ratsastajaihmissä, itsekin suomenhevosen onnellisena tai onnettomana omistajana, onnellisena siinä mielessä, että minulla on aivan rakas

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

eläin, ja onnettomana siinä, että tapaan häntä todella harvoin, koska työ vie paljon. On totta, että erityisesti tytöillä mutta myös pojilla se on erittäin suosittu harrastus. Se tutkitusti auttaa esimerkiksi päihdekuntoutuksessa ja erilaisessa lastensuojelukuntoutuksessa. Hevonen on siitä mainio eläin, että sillä on rauhoittava ja stressiä vähentävä vaikutus. He ovat suuria eläimiä, ja isot raavaat miehetkin liikkuvat siellä kyyneliin. Olen kyllä ihan samaa mieltä, että meidän pitäisi muistaa myös tämäntyyppiset toiminnot. Vaikka kyseessä ei ole tuotantoeläin vaan se on harraste-eläin, sen pitäminen on aivan yhtä vaativaa kuin esimerkiksi lehmien pitäminen. Tämä oli hyvä asia, ja ehkäpä kokoomus ja perussuomalaiset voivat tehdä tässä yhteistyötä kerhomme puitteissa myöskin ja pitää näitä asioita esillä, niin että kiitos, edustaja Heinonen, että otitte asian esille.

15.58 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty ihan hyvää keskustelua, joka vähän rönstyli laajemminkin, mutta koska se liittyy viljelijöitten kriisipakettiin, niin lyhyesti jatkan tästä, mitä Leena Meri kysyi, mitä pysyvää on tehty: Esimerkiksi alku-perämerkintäasioissa on edetty, julkisissa ruokahankinnoissa on edetty ja tukien palautuksia on tehty. Lomitusjärjestelmää kokonaisuudessaan ollaan uusimassa. Sitä muuten uusi-taan juuri siihen suuntaan, että maatalouslomittajien mahdollisimman suuri kokopäiväinen työ mahdollistuisi, ja kuitenkin halutaan pitää kiinni... [Leena Meri: Entäs tämä hevos-toiminta, onko se mukana?] — Hevostoiminnanhan keskusta aikoinaan nosti nimenomaan tietyn eläinyksikkörajan ylittävältä toiminnalta mukaan lomituksen piiriin. [Leena Meri: Voisiko sitä miettiä uudestaan?] — Eläinten hyvinvoinnin kannalta on erittäin merkittä-vää, että meillä tällainen lomitusjärjestelmä on olemassa, ja erityisesti se, että sijaisapu toi-mii ja viljelijöillä olisi varaa sitä käyttää. Se on merkityksellisimpiä asioita eläinten hyvin-voinnin kannalta, ja olen kiitollinen siitä, että myös Eduskunnan eläinsuojeluryhmä on tä-män asian huomionut.

15.59 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Maatilojen arki on työtä täynnä. Tästä minul-lakin on omakohtaista kokemusta, maatilalla varttunut kun olen. Lehmät, siat, kanat, kaik-ki tuotantoeläimet vaativat vettä ja ruokaa, hoitoa vuorokauden ympäri läpi vuoden. Tilaa ei voi vain jättää seisomaan oman onnensa nojaan.

Isäntien ja emäntien hyvinvoinnin kannalta olisi tärkeää saada pitää edes vähän lomaa vuosittain. Moni tilallinen on taloudellisesti ahdingossa, ja myös henkinen hyvinvointi on koetuksella. Siksikin maatalouslomitusjärjestelmän olemassaolo on ensiarvoisen tärkeää — ja varsinkin, jos se toimii. Esimerkiksi lomapäivien lisääminen ja maksujen alentami-nen ovat hyviä muutoksia. Lomituspalvelujen toimivuuden osalta Suomessa on suuria alu-eellisia eroja. Tänä päivänä on haasteelliseksi osoittautunut se, että lomitusjärjestelmä ei toimi yhdenmukaisesti kaikkialla Suomessa. Lomittajien riittävä osaaminen on myös ensi-arvoisen tärkeää. Osa-aikaisia maatalouslomittajia on paljon. Se myös aiheuttaa sen, ettei palkka lomittajalle aina ole riittävä. Osaaminen alkaa näin hiipua, ja se on vakava asia.

Lähiruokaa arvostetaan ja kotimainen tuotanto on tärkeää — kaikki puhuvat siitä. Mutta onko tuottajalle tarpeeksi riittävä se raha, maksu, minkä siitä työstä saa? Olemmeko val-miit maksamaan siitä, myös me kuluttajat?

Täällä edustaja Meri, edustaja Heinonen ja edustaja Kalmarikin ottivat esille eläinten hyvinvoinnin. Se on todella tärkeää, että tuotantoeläimet voivat hyvin ja tuottajat jaksavat hoitaa heitä hyvin, ja sen takia pitää pitää huolta siitä, että tästä tulevasta eläinsuojelulaista tulee erittäin hyvä eläinten kannalta, parempi kuin edellinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

16.02 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan tuohon edustaja Meren puheenvuoroon haluan sen verran jatkaa: Kun omassa aiemmassa puheenvuorossani toin esille niitä toimenpiteitä, mitä nyt on tehty tämän poikkeuksellisen vaikean syksyn eteen, niin olen täysin samaa mieltä siitä, että me tarvitsemme sen lisäksi tietysti näitä toimenpiteitä, jotka vahvistavat suomalaista ruuantuotantoa pitkäjänteisemmin, mutta silloin, kun tulee tällainen poikkeuksellinen vuosi kuin nyt tällä kertaa on ollut, meillä pitää olla myös instrumentteja ja keinoja siihen, että pystymme tällaisessa tilanteessa auttamaan suomalaisen ruuan tuottajia. Ja niin kuin edustaja Kalmari pitkän listan kertoi niitä toimenpiteitä, mitä tämän hallituksen aikana ja jo edellisenkin hallituksen aikana on tehty, niin me olemme ottaneet hyviä askelia siihen suuntaan, että suomalainen ruuantuotanto voisi tulevaisuudessa paremmin. Se on laatukysymys, se on makukysymys mutta se on myös huoltovarmuuskysymys, että meillä on mahdollisimman laaja suomalainen ruuantuotanto. Itse olen sitä halunnut esillä pitää tällaisena tavallisena maaseudun asukkaana ja suomalaisen ruuan ystävänä, ja myös lukuisien maanviljelijöiden ja suomalaisen ruuan tuottajien tuttavana olen läheltä nähnyt sen, miten kovaa työtä sen ruuan eteen tehdään, ja silloin on hyvä, että esimerkiksi tämä esitys, joka nyt on käsittelyssä, helpottaa niitä vaikeimpia hetkiä siellä eläinten parissa työtä tekevien kesken.

16.03 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan todeta, että tämä on todella tärkeä asia, että tällä sijaispumaksujen alentamisella pystytään näin tukemaan erittäin vaikean vuoden kokeneita viljelijöitä ja etenkin kotieläintuottajia. Olen itsekin toiminut aikanaan osa-aikaisena maatalouslomittajana ja silloin näin sen, mikä merkitys sillä sijaisavulla siinä kotieläintilan arjessa ja jaksamisessa on, ja se ei ole ollenkaan vähentynyt. Meillä Suomessa kuitenkin on vielä eurooppalaisessa mittakaavassa varsin perheviljelmämuotoinen kotieläintuotanto ja se tuottajarakenne, ja tämän kautta tämä meidän hyvä, tärkeä erityispiirteemme eli tämä lomitusjärjestelmämme ja sen kehittäminen ovat hyvin tärkeitä, ja mielestäni on hallitukselta aivan oikea signaali, että nyt näin vaikean vuoden jälkeen ja sen lopulla tehdään tämä päätös.

Nythän niistä ajoista, kun itse vielä toimin maatalouslomittajana, on paljon muutoksia tapahtunut. Tilakoko on suurentunut, ja karjakoot ovat suurentuneet, ja se on asettanut sitten myöskin lomittajien osaamiselle ja työn vaatimustasolle uudenlaisia haasteita. Työtehtävät ovat muuttuneet entistä vaativammiksi, ja samalla kun karjojen määrä on harventunut, työmatkat ovat varsin pitkiä ja alueelliset erot isoja myöskin sitten siinä ammattitaitoisten lomittajien saatavuudessakin, niin kuin täällä todettiin. Toivoisinkin, että jatkossa myös tähän näkökulmaan kiinnitettäisiin entistä enemmän huomiota, että myöskin sitten tämän ammattitaitoisen lomittajakunnan ja lomittaja-ammattitaidon kehittämiseen voitaisiin saada helpotuksia.

16.05 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kuulin tuossa, että ollaan valmistelemassa tätä uutta lomitusjärjestelmää, ja toivoisin, että otettaisiin ehkä huomioon tämä, mistä kokoomuksen edustaja Heinosen kanssa puhuimme, hevostalous ja hevostoimintayrittäjät, että voitaisiin katsoa tämä — en nyt muista, oliko se rajoitus kahdeksan hevosta, ja siinä oli tietty peltoala, mikä muistaakseni on aika iso, esimerkiksi Uudellamaalla. Meillä Hyvinkäällä on 2 hehtaaria se alue, mikä pitää olla, jotta voi pitää hevosia, ja hevosiahan pitää olla vähintään kaksi kolme — muistaakseni kaksi tai kolme — sen takia, että heillä pitää olla seuraa. Jos mietin tuommoista 2 hehtaarin tallia, siellä voisi olla neljä hevosta, siihen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

mahtuvat tarhat ja laitumet — Hyvinkäällä on tämmöinen yksi talli — niin kyllä kai siinä jotenkin pitäisi olla se, että toimiiko hän yrittäjänä ja kokopäiväisenä tekijänä siinä, eikä se pelkkä tilan koko, koska Uudellamaalla ei kyllä niin valtavan isoja hehtaarimääriä ole. En muista, olisiko tämä uusi Ratsastuskeskus Ainokaan niin suuri hehtaarimäärältään — sitä mietin — mutta hevosten määrä siellä täyttyy. Näitä on hyvä pohtia, että ovatko ne kriteerit enää ajanmukaisia ja pitääkö niiden koko maassa olla samat. Meillä ei täällä Uudellamaalla, vaikka on paljon hevosia, ole niin paljon sitä tilaa. Näitä voisi nyt tarkastella, jos se on auki.

16.07 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä vastaan tuohon hevosasiaan siten, että tämä lomituserä on tietenkin Euroopan unionissa täytynyt hyväksyttäväksi, niin että se ei ole kilpailua vääristävää yritystukea. On katsottu, että se voi toimia vain maatalouden verotuksen piirissä oleville yrityksille. Siitä johtuu, että jotkut isotkaan ratsastustallit eivät sitten ole päässeet tämän maatalouslomituksen piiriin, ja tämä voi olla aika hankala yhtälö sinne EU:n päähän. Mutta kokonaisuutta katsotaan sitten, kun sitä uudistusta tehdään.

16.07 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Oikeastaan edustaja Kalmari, asian huomattavasti paremmin tuntevana kuin allekirjoittanut, jo tämän tarkennuksen toi tähän maatalouden verotuskysymykseen, eli pienemmätkin tilat tai pienemmätkin hevostoimijat saattavat tällä hetkellä saada lomituserää, jos heillä on esimerkiksi muuta toimintaa sen ympärillä, vaikkapa karjankasvatusta ja sitten sen lisäksi hevosia. Tämäntyyppisessä se saattaa tulla. Mutta sitten kun on vaikkapa 20 hevosen puhdas ratsastuskoulu, se ei olekaan oikeutettu tähän apuun. Toivotaan, että tätä voitaisiin pohtia. Jos ei se keino löydy täältä, löytyisikö se jostain muuta kautta? Niin kuin sanoin, ei voi olla sellaista ammattia, että et mistään löytäisi keinoa siihen mahdolliseen vapaapäivään taikka oikeuteen pitää joskus myös loma. Itse kyllä rinnastan niin — vaikka se ei ruuantuotantoa olekaan, kun hevos-tallia pidetään — että olisi oikeus ja kohtuus, että tällaisillakin olisi oikeus, välttämättä ei samaan lomituseräpuun kuin niillä, jotka karjaa kasvattavat, vaan esimerkiksi se voisi olla jostain siltä väliltä. Itse toivoisin, että keino näidenkin arvokasta työtä tekevien toimijoiden auttamiseksi löydetäisiin.

16.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys on todella hyvä ja kannatettava. Todellakin maatalouden puolella on tänä päivänä paljon vaikeuksia, ja tämä lomituseräpalvelulain muutos, jota tässä parhaillaan ollaan käsittelemässä, on tärkeä, että saadaan näitä sijaisapumaksuja hieman kevennettyä, koska se maatalouden kannattavuus tänä päivänä on äärimmäisen heikko. Sattuneesta syystä tämä kato, mikä on luonnonolosuhteista, kovista sateista johtuen aiheutunut suomalaiselle maataloudelle, on aivan kestämätön tilanne. Pienikin apu nyt tarvitaan monelta eri suunnalta, että saadaan suomalainen maatalous ja maatilat sille kasvu-uralle, millä pitääkin olla. On syytä muistaa se, että jos meillä ei ole Suomessa kannattavaa maataloutta, niin meillä ei ole sitten tätä turvallista kotimaista ruokaa eikä ole myöskään sitten niitä 300 000:ta työpaikkaa, jotka kotimaisessa elintarvikejalostuksessa ovat siinä ketjussa pellolta pöytään.

On syytä muistaa, että suomalainen maatalous perustuu terveelle perheviljelmäidealle, ja sellaisena se tulee säilyttää. Tällaiset jättimäiset suurtilat, joita maailmalla tapaa, myös Euroopassa, eivät ole maatalouden ja koko tämän kokonaisuuden kannalta hyviä, koska niissä sitten ollaan teollisen tuotannon piirissä ja esimerkiksi kotieläinten hyvinvointi on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

siellä kyseenalaista. Sen takia tämä suomalainen järjestelmä on erittäin hyvä ja erittäin kannatettava ja sitä pitää kaikin tavoin tukea niin, että suomalainen elintarvikeketju säilyy terveenä pelloilta pöytään saakka ja ennen kaikkea, että maanviljelijät selviävät niistä vaikeuksista, joita he tänä päivänä kokevat.

Tämä lakiesitys, mikä nyt on käsittelyssä, on hyvä ja kannatettava.

16.10 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan tässä yhtyä edustaja Hoskosen puheenvuoroon. Ja kiitoksia siitä, että tämä lomituspalvelujen maksuasias nyt tässä etenee ja tätä kautta tulee hieman kustannushelpotusta. Suomalainen ruuantuotantohan on keskiössä monella tavalla. On tärkeätä, että me oman maan ruuantuotannon turvaamme. Sillä on monia vahvuuksia, mutta sillä on suurena heikkoutena huono kannattavuus, ja me ymmärrämme, että nuoria yrittäjiä on vaikea saada alalle, ellei saada tätä kannattavuutta paremmaksi. Silloin kustannuspuolella on voitava myöskin edetä, kun markkinahinta on valitettavan alhaalla.

Tämä on yksi osa näitä hallituksen ponnisteluja suomalaisen ruuantuotannon edistämiseksi ja ansaitsee siinä mielessä tietysti hyvän käsittelyn täällä eduskunnassa.

16.11 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsiteltävä asia lomituslainsäädännön osalta on erittäin tärkeä juurikin tämän katovuodenkin osalta, mikä on. Mutta kyllä erittäin tärkeätä on henkisen jaksamisen osalta, kuinka maataloilla jaksetaan tehdä töitä — yhä suurempia ovat nämä maatalouden yksiköt, mitkä toimivat, ja siellä kaksi henkilöä ja välillä vaikka yksikin henkilö joutuu päävastuuseen siitä — se, että lomitusjärjestelmä saadaan hyvin pyörimään. Tietenkin sitten tämä taloudellinen näkökulma, että saadaan helpotuksia maksuihin, on erittäin tervetullutta näin heikkona satokautena.

Tuossa oli keskustelua myös näistä muista, voiko tätä lomitussjärjestelmää laajentaa. Ajattelen sitä positiivisesti siinä mielessä, että eläinturvallisuuden ja eläinsuojelulainsäädännön näkökulmasta voisi. Mutta kuitenkin varmaan hevostiloilla ja muilla on mahdollisuus myös itse tämä lomitusspalvelu järjestää. [Puheenvuoron päätyttyä lyhyt häiriö äänentoistossa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ilmeisesti ei kuulunut ihan parhaalla mahdollisella tavalla, mutta ajattelen ja uskon, että teksti tuli kyllä huomioiduksi. [Eduskunnasta: Hyvin puhui ainakin!] — Hyvin.

16.13 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Meillä puhutaan tänä päivänä eri ammattien yhteydessä työssäjaksamisesta — aivan oikea keskustelunaihe aina — mutta maanviljelijöiden työssäjaksamisesta on mielestäni puhuttu liian vähän. Näissä tämänhetkisissä olosuhteissa, mitkä luonto on maanviljelijöille asettanut, kamalan märkä vuosi, sato on monella tilalla jäänyt täysin korjaamatta ja taloudellinen tilanne on todella kestämatön. Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys on pieni osa, niin kuin sanoin, tähän kannattavuusketjun parantamiseen, mutta on syytä muistaa se, että lomitus, maanviljelijän lomaoikeus viettää joskus vapaata ja rentoutua ja kerätä voimia uusiin haasteisiin, on äärimmäisen tärkeä. Olen muun muassa istuntovapaan viikon aikana muutaman maanviljelijän tavannut, ja heillä se viesti on kyllä täysin selkeä. Siellä ihmiset elävät todella suuren ahdingon alla, ja se lomakin siihen kaivataan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2017 vp

Vielä kaipaisin, arvoisa puhemies, lopuksi tämän asian käsittelyn osalta sitä, että saataisiin tähän maahan vihdoinkin ja viimein sellainen mentaliteetti aikaiseksi, että kun meillä on puhutaan helposti siitä, että ostetaan niin sanottuja Reilun kaupan tuotteita kaupoista, milloin ostetaan kahvia, milloin suklaata, milloin mitään, ja tuodaan jostakin Afrikasta elintarvikkeita reilun kaupan periaatteella, niin milloinkahan tässä maassa ruvetaan puhumaan siitä, että maanviljelijät pärjäisivät? Reilu kauppa olisi, että maanviljelijä saisi oikeudenmukaisen osan siitä tuotteesta, minkä hän jalostukseen myy. Tämä on se jättäjäismäinen ongelma. Keskusliikkeet ja kaupat kyllä oman osansa ottavat, mutta maanviljelijä aina jää mopen osalle. Tämä on mielestäni kansallinen häpeä. Kyllä meidän pitää huolehtia siitä, että tässä maassa on elintarviketaloustusta ja huoltovarmuus turvataan. Siihen ei ole mitään vippaskonsteja. Eiköhän pidetä huoli siitä, että myös kotimaiselle ruuall sallitaan reilu kauppa, eikä siitä tehdä jotakin bulkierää, josta voidaan maksaa joku ylijäämähintaa, jolla ei minkään näköistä kannattavuutta ole saavutettavissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.